

Schriftlezing: 1 Johannes 1:5-2:2 en 5:12-21

Tekst van de preek: 1 Johannes 5:16,17,18a.

Thema: Twee soorten zonden.

Ondertitel:

Om echt toegewijd, oprecht en eerlijk met God te leven (als rechtvaardige) moet je het bijbelse onderscheid tussen twee soorten zonden kennen en daar mee werken!

Preek:

Als inleiding drie opmerkingen:

1. Ik hield deze preek ergens en na afloop van de dienst kwamen drie oude zusters naar me toe (van 78, 80, 86) die alledrie zeiden: *“dit hebben we nog nooit zo gehoord. Heerlijk, dit helpt ons. Wij dachten dat we ons altijd schuldig moesten voelen aan het eind van de dag (zonden belijden) en vinden dat vaak maar moeilijk, omdat we echt oprecht en eerlijk met God leven! U leert ons dat we daar gewoon dankbaar voor mogen zijn. Dat is het werk van de Geest in ons – heerlijk”*. Ook anderen vertellen me vaak dat dit onderscheid nieuw voor hen is en dat dit hen helpt in het leven met God. Deze reacties krijg ik vaak – van christenen van alle leeftijden.
2. Werken met het onderscheid tussen deze twee soorten zonden brengt helderheid en spirit/élan in je leven. Ook bij jongeren. Ze ontdekken dat leven als rechtvaardigen kan en ook mooi en fijn is. Je leven wordt sterker. Je kunt er voor zorgen dat je God eerlijk aan kunt blijven kijken! Een goede relatie met God. Heerlijk!
3. Weten dat je op twee manieren kunt zondigen maakt het mogelijk jezelf concreet te beproeven (bv voorafgaand aan het Avondmaal). Je kunt dan nagaan of je als een rechtvaardige leeft zoals past bij avondmaalsgangers, of niet (**1 Johannes 3:9,10** wijst heel concreet dat als toetssteen aan).

Johannes zegt helder dat er twee soorten zonden zijn (1 Joh 5:16-17).

1. **Levensgevaarlijke zonden**
(die leiden je richting dood/ondergang)
2. **Niet-levensgevaarlijke zonden**
(die leiden je niet richting dood/ondergang)

A.

Vanuit deze tekst is het duidelijk dat we mogen concluderen: in de tijd van Johannes was dit onderscheid maken tussen twee soorten zonden:

- algemeen bekend (kijk maar: Johannes veronderstelt dat iedereen snapt wat hij bedoelt)
- eenvoudig - niet vaag of moeilijk (volgens onze tekst kun je makkelijk zien of iemand zondigt op de ene of op de andere manier; en als je het niet direct kunt zien, praat je even met die persoon en je weet het)
- belangrijk (want volgens de tekst bepaalt het je manier van bidden voor anderen. In het ene geval is voor die ander vragen om vergeving genoeg en red je die ander daar simpel mee; terwijl in het andere geval er meer moet gebeuren: je moet dan niet alleen anders bidden maar waarschijnlijk die ander ook nadrukkelijk aanspreken en tot bekering roepen, anders gaat hij/zij mogelijk verloren! Zie de tekst).

B.

Volgens Johannes geldt dus, voor ons en ook voor God:

Zondigen en zondigen is 2.

De ene zonde is de andere niet!

(terwijl wij vaak gewend zijn alle zonden op één hoop te gooien. ‘Zonde is zonde’, zeggen we weleens domweg. Dit eenvoudig onderscheiden van twee manieren van zondigen [van zonde] zijn we helaas door de eeuwen heen kwijtgeraakt).

C.

Waar gaat het bij dit onderscheid om?

- Volgens veel uitleggers zou ‘zonde tot de dood’ iets heel moeilijks en onwerkbaars te zijn (ver van ons bed). Maar dat is in strijd met de tekst. Want volgens Johannes kun je het eenvoudig zien en er eenvoudig mee werken (zie A en B).

- Al zoekend naar dit onderscheid in de hele Bijbel merk je waar het om gaat. Je komt het op veel plaatsen tegen in de Bijbel. Ja, als je het dóór krijgt dan merk je dat dit onderscheid vaak meespeelt in allerlei geschiedenissen.

- Laten we beginnen met een gedeelte uit Hebreeën, waarin het onderscheid tussen twee soorten zonden helder aangegeven wordt. Er staat zelfs dat God zowel in het OT als in het NT werkt met dit verschil in zonden.

Lezen: **Hebreeën 10:26 ...**

‘Willens en wetens zondigen’ (NBV) of ‘Opzettelijk zondigen’ (NV-51) is dus echt zondigen richting ondergang (geen offer ter verzoening voor zulke zonden, tenzij er diep berouw en echte bekering is. Willens en wetens zondigen - daartegenover staat uiteraard het onbewust, onopzettelijk zondigen. Voor die laatste zonden zijn wel offers en is verzoening altijd beschikbaar.

We lezen het nog eens en nu verder: **Hebreeën 10:26-31 ...**

Ziet u het? Zowel in het OT als in het NT is dit een geldig onderscheid waar God mee werkt en waar mensen mee moesten rekenen.

D.

Even een opmerking ertussendoor voor de helderheid: als iemand willens wetens gezondigd heeft en je krijgt nog de tijd en kracht om je te bekeren en je grijpt die kans, dan is er ook vergeving. Maar dan is diep berouw en echte bekering noodzakelijk (dus dat je welgemeend zegt: “Heer, dit wil ik *nóóit* meer doen - ik wil niet meer willens en wetens zondigen”). Dán pas is er vergeving van opzettelijke zonden, terwijl bij onopzettelijk zondigen vergeving al om zo te zeggen bij God klaar ligt.

Dus even voor de helderheid: er is geen zonde te groot voor vergeving! Zie 1 Joh 2:2. ... Maar na willens en wetens zondigen is diepgaande bekering en verandering van je houding noodzakelijk, terwijl bij onopzettelijk zondigen je innerlijke houding niet verkeerd gericht was! Je kunt dus zonden doen terwijl je ervoor kiest (willens en wetens) of zonde doen terwijl je het deed voordat je er erg in had (per ongeluk – dus tegen je wil – en je ontdekt het pas kort of lang daarna).

E.

Samenvattend:

Er zijn dus twee manieren van zondigen (te omschrijven met verschillende woorden – zie allerlei vertalingen van Hebr 10:26):

1.		2.
opzettelijk zondigen	of	onopzettelijk zondigen
expres	of	per ongeluk
bewust	of	onbewust
willens en wetens	of	onwetend

Een zelfde onderscheid is er tussen:

1. *gaan liggen* in de zonde (bewust; willens en wetens) of
2. *erin vallen of struikelen* (dat doe je per ongeluk; dat is gebeurd voordat je er erg in hebt/krijgt).

Johannes zegt in onze tekst:

Je kunt/moet voor een ander bidden om vergeving als die ander onopzettelijk (tegen jou) zondigt (bv jou kwetst) – en de vergeving zal gegeven worden en je geeft die ander zo het leven (je hebt zo die ander gered).

Maar als iemand opzettelijk (tegen je) zondigt dan moet je anders bidden: namelijk voor z'n bekering, omdat God dan pas weer vergeving kan geven. En je moet die ander dan ook oproepen tot bekering. Want voor willens en wetens zondigen is geen vergeving tenzij de ander zich echt bekeert. Daarom heet die zonde ook zonde naar de dood/ondergang/hel. Dit noemt de Bijbel ook wel zonde tegen de Heilige Geest, omdat je feitelijk de Heilige Geest die iets duidelijk zegt laat praten - hoewel je Hem hoort en weet wat Hij zegt, doe je die zonde toch. Dat is opzettelijk zondigen – en dat kan ook met kleine zonden (bv naar porno kijken is erger dan een doodslag per ongeluk).

F.

Dit onderscheid is algemeen gangbaar in het hele leven.

Een paar voorbeelden:

Rechters werken met dit onderscheid. Als iets gebeurd is zullen ze altijd uitzoeken of iets per ongeluk of expres gedaan is. Dat is bepalend voor de straf die ze opleggen (bv doodslag-moord met voorbedachte rade of doodde je iemand onopzettelijk, bv via een verkeersongeluk of losschieten van een bijlblad – Deuteronomium 19:5).

Ander voorbeeld: als je kinderen jouw 'dure' etensborden laten vallen of ze gebruiken die borden als frisbees. Dat maakt nogal verschil. In het ene geval is de relatie niet verstoord en in het andere geval wel.

In sportsituaties net zo: per ongeluk een ander raken met je elleboog (bv bij volleybal) of die ander expres in z'n oog 'raken'. Dat maakt groot verschil. In de eerste situatie is vergeving 'vanzelf'; in de tweede situatie niet.

Ouders die bij opvoeding niet rekenen met dit verschil bij het beoordelen van daden van kinderen (opzettelijk of niet), zijn onwijze ouders. Iedereen werkt met dit onderscheid, als het goed is. Dat is het eerste wat je nagaat als er iets gebeurd is: deden ze het expres of niet? Dat is nogal belangrijk.

G.

Met dit onderscheid werkt God ook in heel de Bijbel (lees het na!!):

- OT. Bv bij zonde-offers, Lev 4:1,13,22,27 enz; Num 15:22,27,30ev.

Voor opzettelijk zondigen bestaan geen offers!! Vergeving van opzettelijke zonden is pas mogelijk na echt berouw en bekering! Ook bij David, na zijn bewust zonde doen met Batseba en Uria – dat was duidelijk niet per ongeluk of onbewust (Ps 51). Het onderscheid is ook cruciaal bij de vrijsteden: er moest daar worden nagegaan of er bewuste schuld was of niet. Dat bepaalde de doodstraf of niet (Num 35).

- NT. Bv Ananias en Saphira, ze zondigden willens en wetens en vonden de dood (Hand 5). We lazen al Hebr 10:26ev. Maar ook in Joh 15:22 lees je het onderscheid en ook bv in Matt 12 (lastering van de Geest - of zonde tegen de Geest = bewust tegen de Geest ingaan) en 1 Joh 5.

H.

Alleen als je werkt met dit onderscheid begrijp je de brief van Johannes. Als je bepaalde teksten leest moet je in gedachten aanvoelen wat bedoeld wordt: willens en wetens zondigen of per ongeluk. Zonder dit onderscheid blijft de brief onbegrijpelijk, maar met dit onderscheid gaat de brief open. Lees bv:

1 Joh 5:18 (zondigt niet opzettelijk)

1 Joh 5:1-4 (kiezen om niet opzettelijk te zondigen doe je als je houdt van God – het is logisch gevolg van die liefde en van geloof).

1 Joh 3:6,9 (zondigt niet opzettelijk, willens en wetens)

1 Joh 1:5-2:10 (als je in het licht leeft = niet bewust kiest voor zondigen, dan is vergeving voor de nog altijd aanwezige onopzettelijke zonden een beloofde zekerheid).

I.

Is het kennen van en werken met dit onderscheid belangrijk? Jazeker!

Want nu weet je het:

- Eerlijk en oprecht leven kan echt !! (als een rechtvaardige – in de lijn van veel psalm 1 en 119 – dankzij de kracht van Gods Geest).
- 'Niet-zondigen' kan, hoewel je wel 'zondigt' !! Ik neem aan dat u dit nu begrijpt: niet willens en wetens zondigen kan, hoewel je wel onopzettelijk zondigt (in zonden valt). Zelfs kinderen, zo is mijn ervaring, kunnen dit al onderscheiden, zo eenvoudig is het.
- Je begrijpt beter wat de Bijbel vertelt over rechtvaardig levende mensen (onberispelijk). Wat bv in de Bijbel staat over Zacharias en Elisabeth (Lucas 1:6). Over Abraham, Noach, David. Je gaat psalmen veel beter begrijpen (bv 17,18, 26 enz).
- Je snapt beter waar het om gaan in je leven: Zoals die drie oude zusters (en vele anderen)
- Je weet hoe je jezelf moet beproeven (1 Joh 3:9,10 is echt een geldig woord van God net als 1 Joh 1:6 en 1:7 – als je in het licht leeft, dus niet willens en wetens zondigt, reinigt Jezus je - anders niet!)

J.

Tenslotte nog een laatste opmerking:

Wat te doen bij slechte gewoonten/verslavingen? Als je in je eentje in het geloof – dus wel samen met Jezus - een zonde niet weg kunt doen en je er dus aan vast zit (verslaving)?

Vraag dan hulp – aan een geestelijke br/zr – als dat niet helpt ga dan in therapie. Dat is dan waarschijnlijk de weg waarlangs Jezus je wil gaan bevrijden. Maar zet alles op alles om bekende zonden uit je leven weg te doen, zodat je niet meer willens en wetens zondigt, want dat leidt tot de ondergang! Zondaars komen de hemel niet in! (Openb 21:8).

Leer eerlijk en oprecht leven met God, zo dat je Hem eerlijk en open aan kunt blijven kijken en niets te verbergen hebt (cf Matt 5:29ev; 18:8ev). Ook als je nieuwe zonden in je leven ontdekt (God geeft je soms ineens wat meer inzicht), dat je dan kunt zeggen: Heer, U zag het: ik deed het niet expres!

Dit, broeders en zusters, is cruciaal voor de relatie met God. Wees waakzaam – zorg dat je de Here altijd eerlijk aan kunt blijven kijken (net als in je huwelijk of in het gezin). Alleen als we niet willens en wetens zondigen blijft je relatie met God goed en wordt die zelfs sterker en sterker!

Amen.